

UpToDate - spolehlivý konzultant založený na důkazech

Tomáš Messerschmidt, Lékařská knihovna Fakultní nemocnice u sv. Anny

Databáze UpToDate je jednou z nejmodernějších a nejpropracovanějších klinických databází dostupných na trhu. Tvůrcem databáze je společnost Wolters Kluwer.

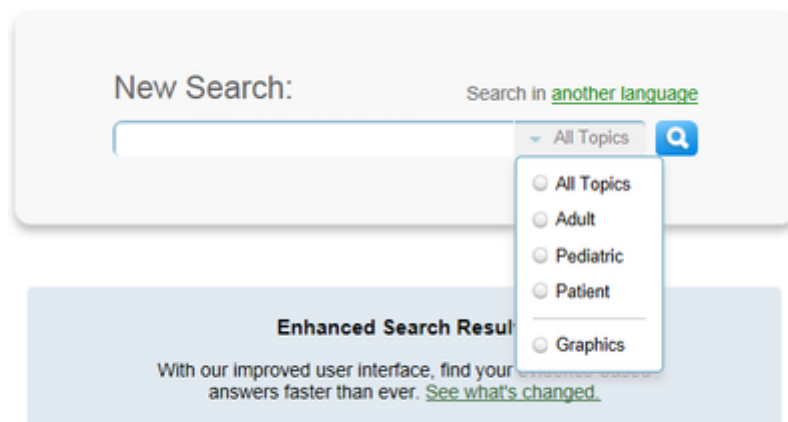
Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně má k databázi přístup od roku 2011. Články v databázi jsou tvořeny odborníky pro odborníky. Hlavním úkolem UpToDate je být poradcem lékaře při klinické praxi, databáze má však daleko širší využití.

Nejedná se o klasickou bibliografickou nebo fulltextovou databázi. V databázi UpToDate jsou zpracovány články o konkrétních tématech, které jsou založeny na důkazech. UpToDate lze přirovnat k velké, neustále aktualizované učebnici, která jako jediná obsahuje doporučené postupy klinické praxe. Články jsou zpracovávány odborníky, kterých je v současné době více než 5700. Aby byla zaručena kvalita článku, musí být přispěvatel činný v akademické sféře a zároveň vykonávat klinickou praxi.

Postupy obsažené v databázi jsou hodnoceny na silné a slabé. Silná doporučení jsou označena číslicí 1 a jejich výhody jednoznačně převažují nad riziky. U slabého doporučení (číslice 2) jsou benefity a rizika popsaného postupu vyrovnané nebo nejisté.

Postup je dále hodnocen z pohledu kvality důkazů. Kvalita důkazů je hodnocena písmeny A – C. Písmeno A je určeno pro nejvyšší a nejsilnější důkazy, např. metaanalýzy nebo kontrolované zaslepené studie. Stupeň B je určen pro důkazy střední kvality a stupeň C pro důkazy nejnižší kvality. Mezi důkazy nejnižší kvality jsou zařazeny např. observační nebo případové studie. Kvalita důkazu stupně C však nemusí znamenat, že se jedná o nedůvěryhodnou informaci. Pro určitý typ problému nelze využít výzkumné metody produkující nejsilnější důkazy. Pro výzkum vlivu kouření na rakovinu nebyla nikdy provedena kontrolovaná zaslepená studie, neboť jiné důkazy svědčící o vlivu kouření na rakovinu jsou natolik silné, že by takový výzkum byl zcela neetický.

Samotné vyhledávání v databázi je velmi jednoduché. Články jsou zpracovány v anglické jazyce. Vyhledávat lze i v jiných jazycích, čeština mezi ně ovšem nepatří. Z jediného pole na obrazovce můžeme vyhledávat pomocí zadání názvu choroby, symptomů, léku nebo laboratorních výsledků. Vyhledávat lze také pomocí běžných zkratk, používaných v medicíně. Vyhledávání lze omezit na dospělé osoby, děti, patientské informace nebo grafické dokumenty.

Kolem vyhledávacího pole nejsou žádné další rušivé prvky, jako např. reklamy. Provoz UpToDate je totiž hrazen pouze z poplatků předplatitelů.

Všechna témata jsou zpracována jednotným stylem. V záhlaví článku nalezneme autora. Články v UpToDate procházejí třístupňovým kontrolním procesem. Poslední kontrolou je anonymní peer review hodnocení jiným odborníkem na zpracované téma.

U všech článků je každého půl roku prováděna kontrola literatury a pokud je v tématu něco zásadního, proběhne aktualizace článku.

Články, kromě již zmíněných doporučení léčby, obsahují např. definice, diagnostiku, hodnocení stavu, komplikace apod. Velmi užitečné jsou doporučené testy pro danou diagnózu, které šetří čas a peníze, neboť není nutné provádět nepotřebné testy. V závěru článku jsou reference, kterými se lze prokliknout na abstrakt z Medlinu a následně se dostat na PubMed a plný text. Články obsahují také barevnou grafiku a tabulky, které lze využít pro výuku nebo publikační činnost.

Mimo hlavní databázi je uživateli UpToDate k dispozici dalších 5 doplňkových modulů.

K nejužitečnějším patří modul lékových interakcí, který integruje databázi Lexicomp. V modulu lékových interakcí lze navolit různé druhy účinných látek, výživových doplňků a potravin. Systém vyhodnotí interakci látek na základě párů. U každého páru systém říká, jak je daná interakce nebezpečná. Interakce jsou ohodnoceny známkami A, B, C, D nebo X. Znamka A znamená bezproblémovou interakci, X naopak zcela nepřijatelnou.

Další dva moduly jsou určeny zejména pro vzdělávání. Pozitivní vliv UpToDate na vzdělání je doložen několika studiemi.[1] Zmíněné moduly se nazývají „What's new“ a „PCUs“. Modul „What's new“ mapuje důležité novinky v jednotlivých oborech. Modul „PCUs“ (Practice Changing Updates) je soubor nových doporučení, které mění zavedené postupy v oboru.

Velmi praktickou pomůckou je modul s kalkulátory. Do kalkulátorů uživatel pouze zadává data a systém je vyhodnotí.

Posledním modulem jsou patientské informace. Tyto informace, které mohou lékaři poskytnout svým pacientům, přehledně a zjednodušeně popisují jednotlivé diagnózy. Články pro pacienty mají dvě úrovně – základní a rozšířenou. Patientské informace jsou bohužel pouze v angličtině, ovšem základní úroveň je psaná velmi jednoduchou a srozumitelnou angličtinou.

Databáze UpToDate je velmi užitečným nástrojem pro každého zaneprázdněného lékaře. Některé zdroje uvádějí, že lékař v ambulanci má na běžný případ čas pouze okolo 7 minut.[2] Hlavním účelem této moderní databáze je, umožnit lékaři dostat se co nejdříve ke kvalitním a spolehlivým informacím, což UpToDate splňuje velmi dobře.

Lékařská knihovna Fakultní nemocnice sv. Anny v Brně

[1]UpToDate is the Only Clinical Decision Support Resource Associated with Improved Outcomes. *UpToDate* [online]. © 2014 [cit. 2014-06-20]. Dostupné z: <http://www.uptodate.com/home/research>

[2]DUGDALE, David C., Ronald EPSTEIN a Steven Z. PANTILAT. Time and the patient-physician relationship. *Journal of General Internal Medicine*. 1999, vol. 14, S1, S34-S40. DOI: 10.1046/j.1525-1497.1999.00263.x. Dostupné z: <http://link.springer.com/10.1046/j.1525-1497.1999.00263.x>

Messerschmidt, Tomáš. UpToDate - spolehlivý konzultant založený na důkazech. *Lékařská knihovna* [online]. 2014, roč. 19, č. 1-2 [cit. DD.MM.RRRR]. Dostupný z: <http://www.nlk.cz/publikace-nlk/lekaraska-knihovna/2014/19-1-2/uptodate-spolehlivy>. ISSN 1804-2031.